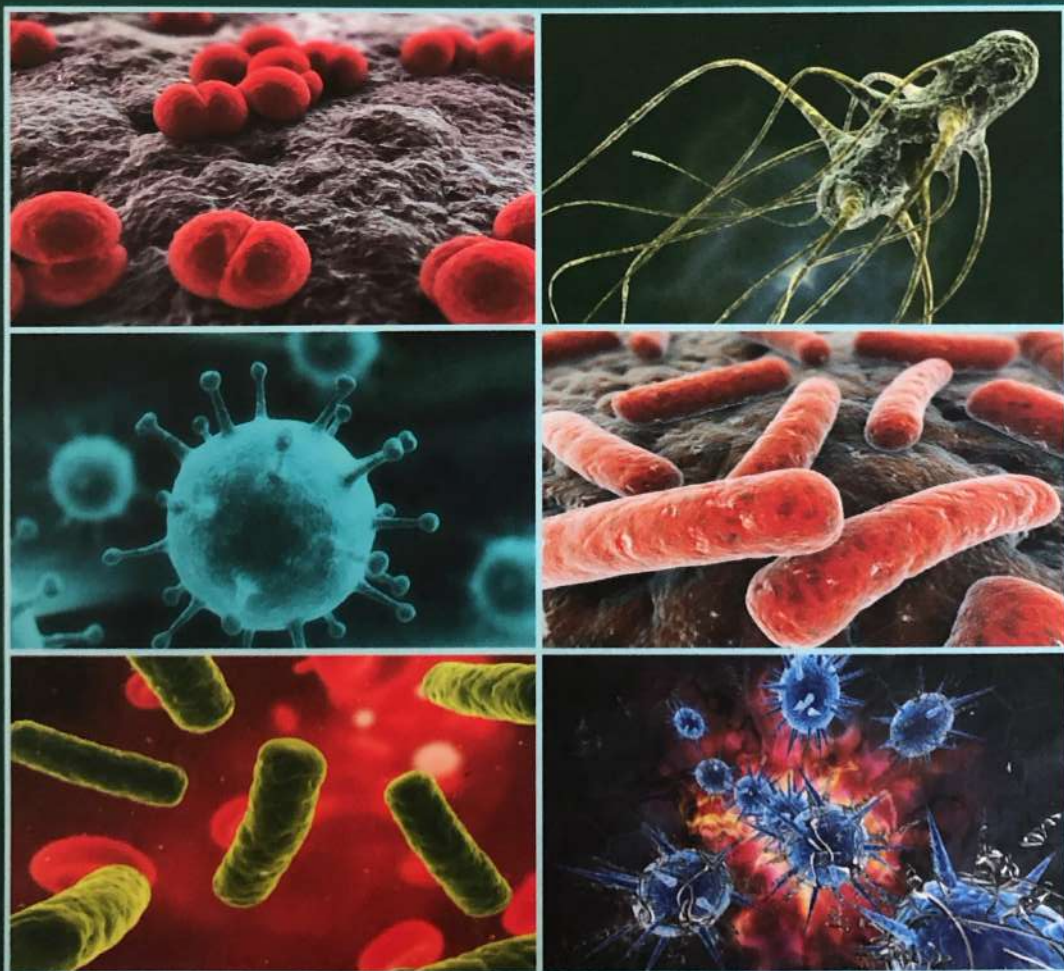

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

За редакцією
О.А. ГОЛУБОВСЬКОЇ

ДРУГЕ ВИДАННЯ

МЕДИЦИНА
www.medpublish.com.ua

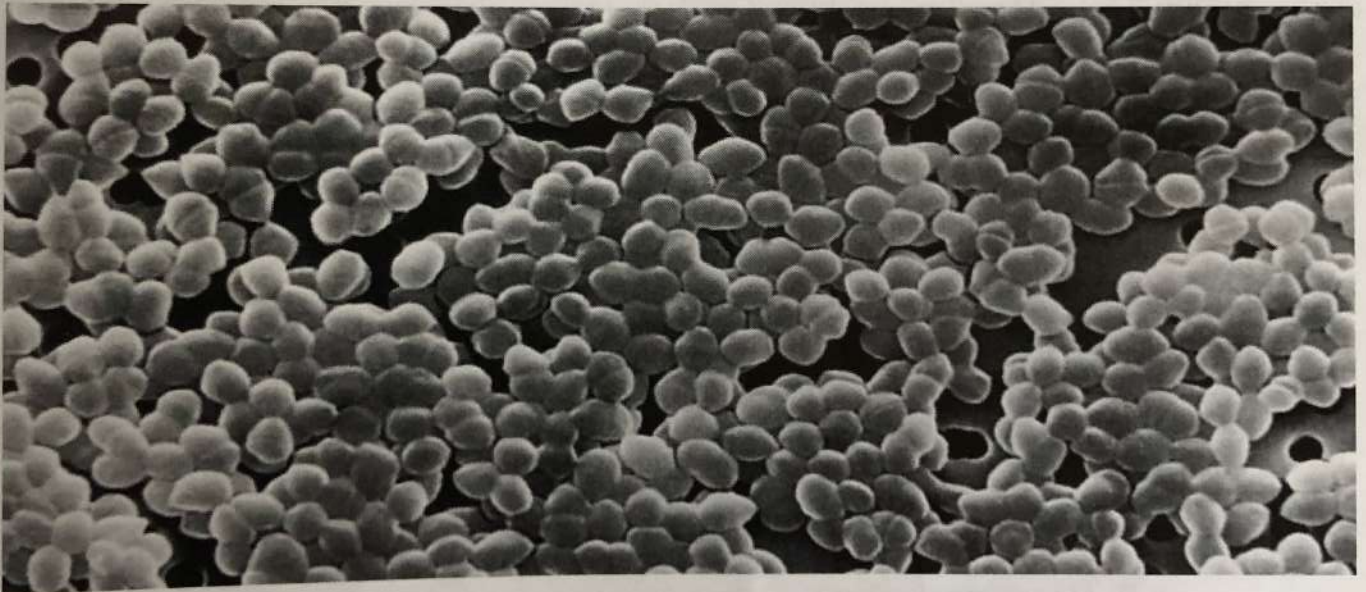
ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

ПІДРУЧНИК

За редакцією
О.А. ГОЛУБОВСЬКОЇ

Фонд підручників
НМУ

ДРУГЕ ВИДАННЯ, ПЕРЕРОБЛЕНЕ І ДОПОВНЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністерством охорони здоров'я України як підручник для студентів
вищих медичних навчальних закладів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів
вищих медичних навчальних закладів

КИЇВ
ВСВ "МЕДИЦИНА"
2018

Б-ІНВ

УДК 616.9(075.8)

ББК 54.5;57.33

I-74

*Затверджено Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів
(лист № 1/11-8095 від 28.05.2012)*

*Затверджено Міністерством охорони здоров'я України
як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів
(лист № 23-01-8/130 від 15.06.2012)*

Авторський колектив:

О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба, К.І. Бодня, Н.А. Васильєва, Б.А. Герасун, Б.М. Дикий, Г.М. Дубинська, І.А. Зайцев, О.М. Зінчук, Г.М. Коваль, В.М. Козько, В.С. Копча, Г.Б. Матейко, Л.В. Мороз, В.Д. Москалюк, О.Я. Пришляк, О.В. Рябоконт, Ю.Ю. Рябоконт, В.О. Терьошин, Т.В. Чабан, М.Д. Чемич, Л.Р. Шостакович-Корецька, К.В. Юрко, О.В. Безродна, В.А. Боднар, В.В. Ільїна, О.Л. Івахів, О.М. Ізюмська, Н.І. Ільїна, Т.І. Коваль, О.Є. Кондрин, С.М. Куляс, Т.М. Котелевська, Н.Г. Малиш, О.О. Попович, Б.М. Пясецький

У підручнику викладено сучасні уявлення про найпоширеніші інфекційні й паразитарні хвороби. Особливу увагу приділено захворюванням, які трапляються на території України, хворобам, що становлять значну світову небезпеку і підлягають регуляції Міжнародними медико-санітарними правилами, інфекційним та паразитарним хворобам, які можуть бути завезені на територію нашої країни й становлять проблему медицини подорожей і тропічної медицини.

У другому виданні осучаснено загальні питання інфектології, принципи класифікації інфекційних хвороб, діагностики, лікування та профілактики, у тому числі імунопрофілактики.

Зокрема використано сучасні матеріали й рекомендації ВООЗ, зарубіжні публікації провідних фахівців. Класифікацію інфекційних і паразитарних хвороб викладено на основі Міжнародної класифікації хвороб 10-го перегляду. Методи діагностики, лікування та профілактики наведено в повній відповідності із чинними міжнародними рекомендаціями й консенсусами. Наданий матеріал повністю адаптований до змістових модулів затверджених типових програм з навчальної дисципліни "Інфекційні хвороби" для переддипломної підготовки фахівців за спеціальностями "Лікувальна справа", "Педіатрія", "Медико-профілактична справа", "Стоматологія", "Медична психологія". Усі розділи підручника містять основні положення, питання й тести для самопідготовки відповідно до засад сучасного навчального напряму — кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. У книзі подано кольорові ілюстрації найпоширеніших інфекційних хвороб. Більшість анатомічних термінів викладено згідно з Міжнародною анатомічною номенклатурою, затвердженою IV з'їздом анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України.

Для студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, лікарів-інтернів і курсантів факультетів післядипломної освіти, а також сімейних лікарів, фахівців медицини невідкладних станів, лікарів-інфекціоністів.

Рецензенти:

С.О. Крамарьов, проф., д-р мед. наук, зав. кафедри дитячих інфекційних хвороб НМУ імені О.О. Богомольця;

В.П. Малий, проф., д-р мед. наук, зав. кафедри інфекційних хвороб ХМАПО;

О.К. Дуда, проф., д-р мед. наук, зав. кафедри інфекційних хвороб НМАПО імені П.Л. Шупика

© О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба, К.І. Бодня, Н.А. Васильєва, Б.А. Герасун, Б.М. Дикий, Г.М. Дубинська, І.А. Зайцев, О.М. Зінчук, Г.М. Коваль, В.М. Козько, В.С. Копча, Г.Б. Матейко, Л.В. Мороз, В.Д. Москалюк, О.Я. Пришляк, О.В. Рябоконт, Ю.Ю. Рябоконт, В.О. Терьошин, Т.В. Чабан, М.Д. Чемич, Л.Р. Шостакович-Корецька, К.В. Юрко, О.В. Безродна, В.А. Боднар, В.В. Ільїна, О.Л. Івахів, О.М. Ізюмська, Н.І. Ільїна, Т.І. Коваль, О.Є. Кондрин, С.М. Куляс, Т.М. Котелевська, Н.Г. Малиш, О.О. Попович, Б.М. Пясецький, 2012, 2018
ВСВ "Медицина", оформлення, 2018

ISBN 978-617-505-675-2

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	7
ЗАГАЛЬНА ІНФЕКТОЛОГІЯ	9
Введення в курс інфектології	9
Класифікація інфекційних хвороб	13
Загальні принципи діагностики інфекційних хвороб	14
Загальні підходи до лікування інфекційних хвороб	19
Неспецифічна профілактика інфекційних хвороб	23
Імунопрофілактика інфекційних хвороб	24
ХВОРОБИ З ПЕРЕВАЖАННЯМ ФЕКАЛЬНО-ОРАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ПЕРЕДАЧІ.....	29
Черевний тиф і паратифи	29
✓ Холера.....	45
✓ Сальмонельоз.....	56
✓ Харчові токсикоінфекції.....	67
Ешерихіоз.....	72
✓ Шигельоз.....	78
Кампілобактеріоз.....	88
Кишковий ерсиніоз.....	94
Псевдотуберкульоз.....	101
Clostridium difficile-інфекція.....	111
Ботулізм.....	117
✓ Ентеровірусні інфекції. Поліомієліт.....	132
✓ Вірусні інфекції з переважним ураженням травного каналу.....	141
Реовірусна інфекція	141
Ротавірусна інфекція.....	143
Норфолк-вірусна інфекція	147
✓ Амебіаз.....	150
✓ Лямбліоз	158
Гельмінтози	165
Загальні відомості.....	165
✓ Нематодози	168
✓ Гельмінтози, спричинені стьожковими, або стрічковими, червами (цестодози)	192
✓ Хвороби, спричинені сисунами, або смоктальниками (трематодози).....	209

ХВОРОБИ З ПЕРЕВАЖАННЯМ ПОВІТРЯНО-КРАПЛИННОГО МЕХАНІЗМУ ПЕРЕДАЧІ	219
✓ Грип	219
✓ Гострі респіраторні вірусні інфекції	236
✓ Загальні відомості	236
✓ Аденовірусна інфекція	237
✓ Риновірусна інфекція	239
✓ Парагрип	241
✓ Респіраторно-синцитіальна інфекція	243
Коронавірусна інфекція	244
Бокавірусна інфекція	246
Метапневмовірусна інфекція	246
Атипові пневмонії	249
Респіраторний мікоплазмоз	250
Легіонельоз	253
Орнітоз	256
Тяжкий гострий респіраторний синдром	259
“Дитячі” повітряно-краплинні інфекції у дорослих	265
Кір	265
Краснуха	271
Епідемічний паротит	277
Дифтерія	283
Герпесвірусні інфекції	294
Загальна характеристика	294
Інфекції, зумовлені вірусами простого герпесу (хвороби, спричинені герпесвірусами людини 1-го і 2-го типів)	296
Вітряна віспа й оперізувальний герпес (хвороби, спричинені герпесвірусом людини 3-го типу)	302
Інфекція, спричинена вірусом Епштейна—Барр (герпесвірусом людини 4-го типу)	308
Цитомегаловірусна інфекція (хвороба, спричинена герпесвірусом людини 5-го типу)	313
Інші герпесвірусні інфекції людини, спричинені вірусами 6-, 7- і 8-го типів	319
Менінгококова інфекція	328
ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ	339
Загальна характеристика	339
Вірусні гепатити із фекально-оральним механізмом передачі	344
Вірусний гепатит А	344
Вірусний гепатит Е	352
Вірусні гепатити з гемоконтактним механізмом передачі	358
Вірусний гепатит В	358
Вірусний гепатит С	369
Вірусний гепатит D	376
Захворювання, спричинювані іншими вірусами з можливою гепатотропною дією	380
ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ. СНІД-АСОЦІЙОВАНІ ІНФЕКЦІЇ ТА ІНВАЗІЇ	383

TORCH-ІНФЕКЦІЇ	408
Токсоплазмоз	409
ХВОРОБИ ІЗ ТРАНСМІСИВНИМ МЕХАНІЗМОМ ПЕРЕДАЧІ	420
Загальна характеристика	420
Малярія.....	420
Кліщовий енцефаліт.....	442
Хвороба Лайма.....	449
Волинська гарячка.....	457
Гарячка паппатачі.....	462
Крим-Конго геморагічна гарячка	467
Лейшманіози	472
РИКЕТСІОЗИ	484
Загальна характеристика	484
Епідемічний висипний тиф і хвороба Брілла—Цінссера.....	486
Ендемічний висипний тиф.....	499
Марсельська гарячка	504
Везикульозний рикетсіоз	509
ХВОРОБИ З ПЕРЕВАЖАННЯМ КОНТАКТНОГО МЕХАНІЗМУ ПЕРЕДАЧІ	515
Лептоспіроз	515
Геморагічна гарячка з нирковим синдромом.....	526
Правець	533
Сказ.....	545
Хвороба котячих подряпин	555
Хвороба від укусу пацюків	561
Содоку	561
Стрептобацильоз	563
Бешиха.....	564
ІНФЕКЦІЇ, ЩО ЇХ РЕГУЛЮЮТЬ МІЖНАРОДНІ МЕДИКО-САНІТАРНІ ПРАВИЛА	576
Чума.....	576
Жовта гарячка.....	585
Гарячка Марбург.....	592
Гарячка Ласса	598
Гарячка Ебола.....	604
Гарячка Західного Нілу.....	609
ХВОРОБИ ІЗ МНОЖИННИМИ МЕХАНІЗМАМИ ПЕРЕДАЧІ	615
Туляремія.....	615
Сибірка	624
Ку-гарячка.....	633
ПОВІЛЬНІ ІНФЕКЦІЇ. ПРИОНОВІ ХВОРОБИ	640
СИНДРОМ ТРИВАЛОЇ ГАРЯЧКИ НЕВІДОМОГО ПОХОДЖЕННЯ	649
Сепсис	650
Бруцельоз	657

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНА НЕБЕЗПЕКА І РІВНІ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	666
ВНУТРІШНЬОЛІКАРНЯНІ ІНФЕКЦІЇ	671
МЕДИЦИНА ПОДОРОЖЕЙ І ТРОПІЧНА МЕДИЦИНА	674
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	677
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	682